

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ОДЕСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»

ЗАТВЕРДЖЕНО
вирішенням Вченої ради
протоколом № 1 від 27.01.2022 р.
Голова Л.К.Задорожна

ПОЛОЖЕННЯ
про Електронний архів (Репозитарій)
КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»

Введено в дію наказом ректора
КЗВО «Одеська академія неперервної освіти
Одеської обласної ради»
від 28.01.2022 № 01-2/37-1 ОД

1. Загальні положення

1.1. Положення про Електронний архів (Інституційний репозитарій) КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради» (далі – Репозитарій Академії) визначає основні поняття, завдання, принципи його наповнення та функціонування і регламентує основні засади управління електронним Репозитарієм Академії.

1.2. Репозитарій Академії — відкритий електронний архів, що накопичує, зберігає, розповсюджує та забезпечує довготривалий, постійний та надійний доступ через Інтернет до матеріалів наукового, освітнього та навчально-методичного призначення, створених працівниками будь-якого структурного підрозділу, а також докторантами, аспірантами та магістрантами КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради».

1.3. Документи, що розміщено у Репозитарії, є складовою частиною фонду (зібрання) електронних документів бібліотеки КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради».

1.4. Основні терміни:

- **автор** – фізична особа, яка своєю творчою працею створила твір і якій належать права інтелектуальної власності на нього відповідно до Цивільного кодексу України, Закону України «Про авторське право та суміжні права», Закону України «Про захист персональних даних».

- **відкритий доступ** – це безкоштовний, постійний, повнотекстовий доступ до наукових та навчальних матеріалів через мережу Інтернет.

- **депонування** – розміщення твору в Репозитарії.

- **депозитор** – особа, яка розміщує твір в Репозитарії.

- **Репозитарій Академії** – відкритий електронний архів, що накопичує, зберігає, розповсюджує та забезпечує довготривалий, постійний та надійний доступ через Інтернет до матеріалів наукового, освітнього та навчально-методичного призначення певної установи.

- **твір** – створений автором у результаті творчої діяльності за особистою ініціативою, на замовлення чи в порядку виконання службових обов'язків: літературно-письмовий твір (книга, брошура, стаття, конспект лекції, аналітичний огляд, звіт, презентація тощо); ілюстрація, план, ескіз і пластичний твір, що стосуються науки; аудіовізуальний твір; фотографічний твір; інші твори, представлені в електронній (в тому числі цифровій) формі, яку може зчитувати комп'ютер.

1.5. Найменування Репозитарію

1.5.1. Повна офіційна назва:

- Інституційний репозитарій КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради».

- Institutional Repository KZVO «Odesa Academy of Continuing Education of the Odesa Regional Council».

1.5.2. Скорочена назва:

- Репозитарій Академії;

- Repository of the Academy.

1.6. Адреса Репозитарію в Інтернеті – <https://dspace.oano.od.ua>

1.7. Репозитарій формується та функціонує відповідно до наступних документів:

- Закон України «Про бібліотеки і бібліотечну справу»;

- Закон України «Про авторське право і суміжні права», що встановлює авторське право на комп'ютерні програми для ЕОМ, електронні видання, бази даних, літературні письмові твори;

- Закон України «Про Національну програму інформатизації»;

- Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг», який поширюється на відносини, що виникають у процесі створення, відправлення, передавання, одержання, зберігання, використання електронних документів;

- Закон України «Про захист інформації в автоматизованих системах», який встановлює основи регулювання правових відносин щодо захисту інформації в автоматизованих системах за умови дотримання права власності громадян України на інформацію та права доступу до неї;

- ДСТУ ГОСТ 7.1: 2006 СІБВС. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання;

- ГОСТ 7.82-2001 Библиографічний запис. Бібліографічний опис електронних ресурсів (міждержавний стандарт);

- ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою;

- Наказ ректора по Академії та рішення Вченої ради КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради» про створення і підтримку інституційного репозитарію;

- Положення про бібліотеку КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»;

- дане Положення.

2. Призначення (місія), завдання та функції

2.1. Призначення (місія) Репозитарію – сприяти розвитку освіти в Україні та світі шляхом створення, накопичення, систематизації, зберігання та збереження в електронному вигляді, а також надання через Інтернет відкритого доступу до інтелектуальних продуктів академічної спільноти українському та світовому

науково - освітньому товариству.

2.2. Основні завдання Репозитарію:

- створення організаційної, технічної та інформаційної інфраструктури для централізованого і довготривалого зберігання в електронному вигляді наукових, освітніх та навчально-методичних документів Академії, а також їх поширення в мережі Інтернет у відкритому доступі;
- сприяння підвищенню рейтингу Академії;
- сприяння збільшенню наукометричних показників працівників Академії;
- створення надійної і доступної системи обліку навчальних і наукових творів кафедр і окремих працівників Академії.

2.3. Основні функції Репозитарію:

- наукова, що спрямована на сприяння науково-дослідницькому процесу;
- освітня, що спрямована на сприяння навчальному процесу;
- довідково-інформаційна, що спрямована на задоволення інформаційних запитів з освітніх галузей знань;
- кумулятивна, що спрямована на поповнення бібліотечного фонду оригінальними електронними документами та електронними копіями друкованих видань, а також їх збереження.

3. Управління

3.1. Загальне керівництво Репозитарієм Академії здійснює ректор Академії.

3.2. Для рішення оперативних питань створюється робоча група, управління якою здійснює проректор з науково-педагогічної та інноваційної діяльності. За потребою до роботи з Репозитарієм Академії залучаються завідувачі кафедр та працівники інших підрозділів Академії.

3.3. Безпосереднє управління репозитарієм Академії здійснює завідувач бібліотеки. Бібліотека Академії виступає основним виконавцем та координатором процесу створення та функціонування репозитарію Академії і забезпечує збереження електронних документів.

3.4. Технічний супровід функціонування репозитарію Академії в частині його включення в веб-простір, забезпечення безпеки інформаційних ресурсів, своєчасного архівування та оновлення версій покладено на відділ інформаційно-ресурсного забезпечення.

3.5. Усі суперечливі питання щодо включення або вилучення документів із Репозитарію, кола осіб, переліку документів чи порядку їх розміщення вирішує Робоча група.

4. Принципи створення та функціонування

4.1. Загальні принципи.

4.1.1. Репозитарій не є видавцем. Репозитарій є online-архівом.

4.1.2. Документи, що розміщуються в Репозитарії, повинні повністю або частково бути створеними працівниками будь-якого підрозділу Академії, науково-педагогічними співробітниками, магістрантами, аспірантами або докторантами.

4.1.3. Основні мови інтерфейсу Репозитарію: українська, англійська.

4.1.4. Хронологічні рамки для Репозитарію не встановлюються.

4.1.5. Із розвитком Репозитарію вся політика може переглядатися та змінюватися.

4.2. Політика щодо змісту.

4.2.1. Репозитарій є універсальним за змістом відкритим електронним архівом, що представляє КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради».

4.2.2. Документи, що розміщуються в Репозитарії, мають бути наукового, дослідницького, освітнього чи методичного змісту.

4.2.3. Тематичний склад Репозитарію визначається відповідно донаукового та освітнього процесів Академії.

4.2.4. Репозитарій підтримує всі типи документів. Однак, рекомендовані для розміщення наступні документи:

- монографії, підручники, посібники, лекційні і методичні матеріали, тематичні збірки, матеріали конференцій, методичні рекомендації, періодичне видання, презентації та відео;

- наукові публікації працівників Академії, здійснені в інших видавництвах, за умови відсутності заборони на їх розміщення в Репозитарії з боку співавторів чи видавництв;

- інші матеріали наукового, освітнього або методичного призначення за бажанням їх автора.

4.2.5. За видами електронних ресурсів Репозитарій не має обмеження. Це можуть бути будь-які електронні текстові дані, електронні числові дані, електронні зображення, електронні відео та звукові дані, електронні інтерактивні мультимедійні ресурси та ін.

4.2.6. У Репозитарії підтримуються всі файлові формати, в яких створені ресурси. Однак, рекомендуються для використання такі формати у кожному з видів ресурсів:

Ресурс	Файловий формат	Розширення
Текст	Adobe PDF	pdf
Презентація	Adobe PDF, MPowerPoint	pdf, ppt
Таблиця	MExcel	xls
Зображення	JPEG, GIF	jpg, gif
Аудіо	MP3, MP4	mp3, mp4
Відео	AVI	avi

4.3. Політика щодо метаданих.

4.3.1. Використання елементів необхідних метаданих допомагає користувачу мати доступ до архівованих робіт і забезпечує інформацією, потрібною для підтримки безперервного доступу до операцій управління та зберігання.

4.3.2. При розміщенні твору в Репозитарії обов'язково заповнюються наступні поля метаданих:

- автор (и) – прізвище та ініціали мовою оригіналу та англійською мовою (у випадку, якщо оригінальну статтю представлено іншою мовою);
- назва твору – мовою оригіналу та іншими мовами, якщо це відомо;
- анотація – мовою оригіналу (обов'язково), англійською мовою(бажано);
- ключові слова – українською та англійською мовами.

4.3.3. Будь-хто має доступ та може вільно використовувати метадані матеріалів, розміщених в Репозитарії.

4.4. Політика щодо даних.

4.4.1. Репозитарій підтримує політику відкритого доступу. Переважна більшість творів, розміщених в Репозитарії, доступні вільно в мережі Інтернет і будь-хто може їх використовувати.

4.4.2. Повні тексти та інші електронні дані не можуть бути проданими або іншим чином реалізовані з комерційною метою та переведені у будь-які інші формати без офіційного дозволу власників авторських прав.

4.4.3. При використанні даних згадування Репозитарію бажано, але не є обов'язковим.

4.5. Політика щодо розміщення та депозиторів.

4.5.1. Твори в Репозитарій можуть розміщуватися лише зареєстрованими користувачами–депозиторами.

4.5.2. Депозиторами Репозитарію можуть бути: викладачі, магістранти, аспіранти та докторанти, бібліотекарі та інші співробітники Академії.

4.5.3. Депозиторами також можуть бути науковці, особи, офіційно не

zareєстровані як співробітники Академії, якщо вони є співавторами авторів Академії, наприклад, заслужені професори, особи, що мають почесні посади в Академії.

4.5.4. Роботи аспірантів, магістрантів розміщуються за наявності рекомендації наукового керівника, який реєструється у Репозитарії і підтверджує свою рекомендацію.

4.5.5. Депозитором являється уповноважений працівник бібліотеки. Автор надає у бібліотеку електронну версію твору у файловому форматі, що визначений Політикою щодо змісту.

4.5.6. За необхідністю завідувач кафедри (керівник підрозділу) може призначити уповноваженого працівника для виконання функцій модератора щодо коректного представлення у Репозитарії наукових та навчально-методичних матеріалів співробітників кафедри (підрозділу).

4.6. Політика щодо якості твору та персональних даних.

4.6.1. Твір розміщується у Репозитарії після підписання згоди на збір та обробку персональних даних.

4.6.2. Підписуючи згоду на збір та обробку персональних даних, автор передає Академії на безоплатній основі невиняткові права на використання твору:

- на внесення твору у базу даних Репозитарію;
- на відтворення твору чи його частин у електронній формі, не змінюючи її змісту;
- на виготовлення електронних копій твору для постійного архівного зберігання;
- на надання електронних копій твору для відкритого доступу в Інтернеті.

4.6.3. У випадку, коли твір створено у співавторстві, кожний з авторів приймає умови згоди при розміщенні такого твору у Репозитарії.

4.6.4. Автор зберігає за собою право використовувати самостійно чи передавати аналогічні права на використання твору третім особам.

4.6.5. Автори можуть розміщувати лише свої власні роботи.

4.6.6. За якість розміщених творів повністю відповідають автори.

4.6.7. Твори не можуть розміщуватись в Репозитарій, якщо розповсюдження цих творів обмежено власником відповідних прав (співавтори, видавці, редакції журналу тощо).

4.6.8. Якщо Репозитарій отримає підтвердження порушення авторських прав щодо розміщеного твору, то відповідний твір буде одразу вилучений з публічного доступу.

4.7. Політика щодо збереження.

4.7.1. Період збереження документів у Репозитарії є необмеженим.

4.7.2. Репозитарій забезпечує довготривалу можливість прочитання та

доступність документів. За необхідності документи можуть бути переведеними в нові формати файлів.

4.7.3. Відкриття документів з Репозитарію:

- зазвичай документи не вилучаються з Репозитарію. Однак, у деяких випадках може виникнути необхідність відкрити документ з архіву. Відкриття можуть ініціюватися лише авторами, власниками авторських прав або Робочою групою;

- причиною відкриття можуть бути: правила видавця, доведене порушення авторських прав чи плагіату, вимоги та доведені порушення законодавства, національна безпека, фальсифіковані дослідження.

- робота, яка має низький науковий або освітній рівень, може відкритися з Репозитарію за рішенням Робочої групи;

- усі запити на відкриття проходять через адміністратора Репозитарію;

- файл відкритого документа утримується (зберігається в архіві), але вилучається із публічного доступу і є недоступним для широкого загалу;

- щоб уникнути недіючих посилань та зберегти історію документів у архіві довільно зберігаються ідентифікатори/ URL відкритих документів, які залишаються точкою цитувань;

- у записі на відкритий документ може вказуватися посилання на замінену версію, у випадку, якщо така версія є доступною, та примітка про причини відкриття документа;

- у публічному доступі залишаються метадані відкритого документа, але вони не є пошуковими.

4.7.4. Контроль версій:

- документи, розміщені в Репозитарії, змінювати не дозволяється;

- за вимогою автора в оригінальний запис може включатися список помилок;

- за необхідності, в Репозитарії може бути розміщено поновлену версію.

Попередня версія може вилучатися із публічного доступу, а оригінальний URL відкритого документа буде пов'язано із останньою версією.

4.8. Політика щодо закриття Репозитарію.

У випадку, якщо Репозитарій буде закрито, базу даних буде перенесено до іншого архіву, а документ буде повернено авторам.

5. Структура

5.1. Репозитарій представлено через спільноти (фонди). Спільноти (фонди) в репозитарії виділено:

- дисертації;

- кваліфікаційні роботи;

- матеріали науково-практичних конференцій;

- монографії, підручники, посібники (наукові, науково-методичні, методичні, навчально-методичні);
- методичні рекомендації;
- програми дисциплін;
- періодичне видання;
- презентації та відео;
- статті.

5.2. Спільноти (фонди) можуть поділятися на підрозділи (розділи), які, в свою чергу, поділяються на колекції.

5.3. Тематичний склад визначається кафедрами відповідно до наукового та освітнього процесів Академії. До Репозитарію можуть бути залучені:

- твори, які рекомендовані до друку Вченою радою Академії та / або видані при повному або частковому фінансуванні;
- монографії, підручники, методичні матеріали, тематичні збірки, матеріали конференцій, методичні рекомендації, періодичне видання, презентації та відео;
- наукові публікації працівників Академії, здійснені в інших видавництвах, за умови відсутності заборони на їх розміщення в Репозитарії з боку співавторів чи видавництва;
- інші матеріали наукового, освітнього або методичного призначення за бажанням їх автора.

6. Програмне забезпечення

6.1. Репозитарій Академії створюється за допомогою програмного забезпечення відкритого доступу DSpace (Массачусетського технологічного інституту), що підтримує протокол OAI-PMH, дозволяючи тим самим інтегрувати електронний репозитарій у міжнародні реєстри ROAR, OpenDOAR та ін. Репозитарій Академії розміщено на офіційному сайті установи.

7. Прикінцеві положення

7.1. Всі зміни та доповнення до Положення вносяться наказом ректора про внесення змін та доповнень або про затвердження нової редакції Положення.

7.2. При затвердженні нової редакції попереднє Положення втрачає чинність.